

Bir Türk divası

Evin İlyasoğlu imzasıyla yayımlanan 'Ben Leyla Gencer - La Diva Turca' kitabı 20. yüzyılın en önemli opera yorumcularından Leyla Gencer'in kendi ağzından yazılan kurmaca iç konuşmaları, tanık söyleşilerini, video kayıtlarındaki ifadeleri bir araya getiriyor. Bu kapsamlı biyografiyi mutlaka edinmelisiniz. Çünkü bu toprakların yetiştirdiği muhteşem ses ve insanı mutlaka tanımak, sahiplenmek gerekir.

ARZU HAKSUN GÜVENİLİR
ahaksunguvenilir@gmail.com

Müzik, dans, görsel sanatlar, belki de sahne sanatlarının en kapsamlısıdır opera. İçinde barındırdığı diğer sanat dallarını da bu bütünlükte sunan ve yücelten de tek alandır aslında... Ve tabii ki, tüm bu birlikteliğin de uyumu çok önemlidir. **Opera sahnelerinde, yaklaşık 70 kusura eserde (primadonna rolü) başrol oynamak, 60 opera sahnesinde çıkmak herkesin harcı değildir...** Tek bir isim hariç, 20. yüzyıl opera yorumcuları arasında gelmiş geçmiş en önemli seslerden biri; Leyla Gencer...

Kiminde güçlü bir kadın, kiminde bir anne, genç kız ya da hain bir sevgili rollerinde... Gencer'i, YKY'de çalıştığım dönemde tanıma fırsatı yakalamıştım. Aydın Gün tarafından kendi adına düzenlenen 'Leyla Gencer Şan Yarışması'nın tüm detayıyla ilgilenirdi. **Evet, bir primadonna idi, ancak asla bir kaprisi olmazdı.** Onun titizliği işineydi. Sahneye çıkan gençlerin çoğu, önce titrerdi. Kolay değil güçlü bir sesin karşısında sahne almak... Gencer'in heyecanı ise, bu topraklardan yeni sesler çıkartmaktı. **Bir yarışmadan öteydi; sahne kültürünü, deneyimlerini paylaşırdı.** Sahnede her türlü tüyo verirdi gençlere, hep daha çok çalışmaya teşvik eder ve daima yüksek hedeflemeleri için teşvik ederdi. Aslında yarışmacıların çoğu, kazanmaktan çok, Gencer ile bu de-

neyimi yaşamak isterdi. Hiç unutmam, katılımcılardan biri, "Onun karşısına çıktığımda bu sahne benim için La Scala oldu" demişti...

Bir müzik otoritesi olan Giorgio Corapi, Gencer için şöyle der: "Soprano rollerinin tümünü söyleyebilen, benzersiz nefes kontrolü olan, binbir çeşit renk bulan bir sanatçı... Aynı rolün iki değişik aryasını dramatik gerilime göre birbirinden çok farklı renklerle, duyarlılıkla ve ifadeyle yorumlayarak, operayı salt müzik olmaktan çıkarıp dram unsurlarını vurgulayan ender sanatçılardan. 'Melodrama' sözcüğü Gencer için yaratılmıştır adeta..."

'Ben Leyla Gencer - La Diva Turca' başlıklı kitap, Evin İlyasoğlu imzasıyla yayımlandı. Bu kapsamlı biyografiyi mutlaka edinmelisiniz. **Çünkü bu toprakların yetiştirdiği muhteşem ses ve insanı mutlaka tanımak, sahiplenmek gerekir.** "Bir müzik cümlesini yüzlerce defa tekrarladım... Sesin de, aynı piyano, keman ya da başka bir enstrüman gibi üzerinde çalışılması gerekir" der Gencer çok çalışmanın gerekliliğini anlatırken. Kitapta, Leyla Gencer'in kendi ağzından anlattığı kurmaca iç konuşmaları da ayrı bir tat veriyor. Aslında bu anlatımlar, tanık söyleşilerine, video kayıtlarındaki kendi ifadelerinden bir araya getirilmiş. Bunların yanında ansiklopedik bilgi veren, nesnel anlatımlar da yer alıyor. Biyografi dahilinde, bazı operaların konusuna, teknik özelliklerine de değiniliyor. Çünkü böylelikle,

bazı eserlerin Gencer'in hayatındaki önemi de mercek altına alınmış oluyor.

Türkiye'de Gencer'i bazı müzik otoriteleri eleştirirken, Avrupalı eleştirmenler sanatçının bambaşka bir yönünü keşfeder; "Avizeleri şangırdatan sesler, güçlü sesler vardır ama o sesler, dram içindeki gerilimi fısıltıyla yansıtmak gereken rollerde seslerini kısmayı her zaman beceremezler, bağırma devam ederler..."

"Hayat hikâyesi, benim opera dünyam demektir. İnsan köklerini hiçbir zaman inkâr etmemeli... Ben Avrupa'ya gidip Avrupalılaşmadım, Türklüğümü her zaman muhafaza ettim..." **Bir Türk olarak Avrupa'da, Batı müziğini yorumlamak ve sanatçı olarak adını üst soralara yazdırmak görüldüğü kadar da kolay bir şey değildir.** Leyla Gencer, bu ülke için büyük bir isimdir, 10 Mayıs 2008 tarihinde bu fani dünyadan ayrı-

lır. "Çubuklu'nun sırtlarında yeryüzüne gözlerimi açmışım. Birazdan o çok sevdiğim, içinde doğup büyüdüğüm, ilk heyecanları, ilk hüznüleri, ilk sevdaları yaşadığım İstanbul Boğazı'nın sularına karışacağım. Maddi varlığım tabiat ile bütünleşiyor. Manevi varlığım ise seneler boyunca, sesimi dinleyenlerle canlı kalacak..." Başta Avrupa olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde başarılarına imza atmış büyük bir isim Leyla Gencer. ■

**BEN LEYLA GENCER
- LA DIVA TURCA**
Evin İlyasoğlu
Yapı Kredi Yayınları, 2019
352 sayfa, 135 TL.